

Tak og Hæder til Alle, der have virket i denne Sal

Taler
Georg Prah! Harbitz

Dato
3 mars 1866

Sted
Stortinget

Omstendigheter

Presidentens ord til avslutning av siste møte i den gamle stortingssal

1 Mine Brødre!

Naar der nu i denne Sal er udtalt, at Stortingets Møde er hævet, da har denne Udtalelse idag en anden Betydning end den sedvanlige; den betyder, at efter
5 hvad vi kortsynede Mennesker kunne vide er det sidste Gang, at Folkets Repræsentanter ere forsamlede her i deres Kald, sidste Gang, at Stortingets Møde her bliver hævet. Er det saa, da mener jeg Brødre, at vi med andre Tanker og andre Følelser ville idag forlade denne Sal end de, hvormed vi ellers ere traadte ud af den; jeg mener, at naar det hedder, det er sidste Gang, Nationens
10 Repræsentanter ere forsamlede her, da ligger deri en Opfordring til os til at lade Tanken gaa tilbage, gaa tilbage til den henrundne Tid, til den første Gang, da Stortinget her var samlet. Det var den 7de Oktober 1814 hint for Norge saa skjæbnesvangre, saa mindeværdige Aar, at Nationens Udkaarne i Medhold af den Grundlov, der var given paa Eidsvold, samledes her til overordentlig Møde.
15 Det var et alvorligt Møde, og vi kunne vel skjønne, mine Brødre, at de Mænd, som da traadte ind i denne Sal, de kom her ikke med saa lette Hjerter, som vi saa mangen Gang ere traadte ind med. Men Gud var med dem, de handlede som Norges trofaste Sønner med Frimodighed og Kraft, men og med Klogskab og Sindighed.

20

Men det er ikke blot ved dem, og ved den Mand iblandt dem, Stortingets første Præsident, hidtil den Første i enhver dette Ords Betydning, det er ikke blot ved disse, at vi i denne Stund ville lade vor Tanke dvæle, vi ville ogsaa mindes dem, der var deres Efterfølgere, mindes dem, der her skulde indrede
25 Huset, da Nationen skulde sætte Bo. Der var Saameget at begynde paa, Saameget at indrette og grundlægge, da var det ei Tale om at lette Byrder; nei Talen var om at paalægge Byrder, og det tunge Byrder; men det maatte saa være,

de gjorde det og maatte gjøre det. Saa fulgte da Storthing efter Storthing, og de
30 arbeidede Alle og byggede Alle videre paa den Grundvold, som lagt var, og saa
kom den Tid, da ogsaa vi arbeidede med. Brødre! Vi kunne ikke og vi behøve
ikke i denne Stund at nævne dem, alle disse vore Forgjængere, men vi, deres
Efterfølgere, vi ville i vore Hjerter takke dem alle for deres Arbeide og deres
Strid, og vi ville sige, at om vi end syntes, at de undertiden kunde tage feil, som
35 vi Alle have taget feil, saa erkjende vi dog, at de i det Hele byggede vel som
oplyste og fædrelandssindede Mænd, at hvor det gjaldt at verne om Norges
Grundlov, Norges Frihed og Selvstændighed, der stode de fast.

Og nu, mine Brødre, nu de vore Samtidige, de med hvem vi have arbeidet,
40 kunne vi for sidste Gang forlade denne Sal, hvor vi saamangen Dag sad med
dem, uden at ofre dem en Tanke? Nei vi kunne det ikke. Vi mindes deres Tale,
vi mindes deres Færd. Der var vel Meningsforskjel, der var Meningsbrydninger,
og det maatte saa være, men Forskjellen var dog ikke om Maalet, men om
Midlet, og naar Afskedens Stund kom, naar vor Gjerning var endt, da
45 forstummede hver Mislyd, da rakte vi hinanden broderlig Haanden, da følte vi
Alle, vi vare den samme Moders Sønner, og at det var vort fælles Øiemed at
fremme hendes Ære og hendes Vel. Tak og Hæder være derfor med deres
Minde, Alle deres, der have virket i denne Sal, og som ere nedstegne i Graven!
Tak og Hæder vore Forgjængere og vore Samtidige, Tak og Hæder følge dem,
50 der endnu vandre hernede!

Mine Brødre, der har været dem, som have arbeidet sammen med Storthinget,
og vi skulle være retferdige, og vi skulle være skjønssomme, vi skulle ogsaa i denne
Stund mindes vore Konger og deres Raad, og derfor siger jeg Tak, Tak i Graven
55 til den store Fyrste, der skjønnede, at det Baand er det stærkeste, som er knyttet
af Hengivenhed og Kjærlighed, og at disse alene kunne fødes og voxe under
Frihed, Tak til hin ædle Fyrste, Sønnen, der vilde, at Norges Selvstændighed, de
forenede Rigers Jævnbyrdighed, skulde være Sandhed, og vi sige Tak til
Sønnesønnen, ham som nu sidder paa Norges Throne, vi takke ham, fordi han
60 agter Folkets Frihed og Rettigheder, fordi han er en sand konstitutionel Konge,
fordi han, som hans Fædre oprigtig ønsker og arbeider for Landets Vel, fordi
han vil, at Landet skal bygges med Lov.

Vi takke hine Mænd der nu hvile i Graven, som i vor Selvstændigheds første Tid
65 sad i Kongens Raad. Deres Kald var i hin Tid et mere end almindeligt, et saare
vanskeligt og byrdefuldt Kald. Vi kjende jo Landets Tilstand da, vi vide jo, at saa

Meget - ja vi kunne næsten sige fast Alt, der var fornødent for en Stat - maatte skabes fra Nyt. Dertil krævedes saa megen Eftertanke, saa meget Arbeide. Tak,
70 Tak være dem i deres Grave. De arbeidede, de arbeidede som Norges trofaste Sønner. Vi takke deres Efterfølgere, der siden med Stortinget have virket for Landets Vel. Ere og have Meningerne været delte om disse Mænds Dygtighed, saa mener jeg, Brødre, at Folket vil give sin Regjering det Vidnesbyrd, at den har været ren, Folket vil sige om dens Medlemmer, de have været gode Borgere. Der
75 har været Meningsforskjel, Meningsbrydninger mellem Regjering og Storting, undertiden skarpe; men vi have troet, at Striden mellem dem var som mellem os, at Meningsforskjellen var om Midlet, ikke om Øiemedet.

Mine Brødre, i denne Stund raader Mindet i denne Sal. Vi se ei hen til
80 Fremtiden; vi have takket dem, som her have virket, og vi have takket dem, som have virket med dem, men Brødre, naar vi skue tilbage, saa lader os ogsaa skue opad. Lader os takke Gud, Ham fra hvem al god og al fuldkommen Gave kommer, takke ham for al hans Naade - thi vi have ikke fortjent det, - for al hans Miskundhed, al hans Velsignelse mod vort Land, vore Fædre og mod os; takke
85 ham, fordi han gav os Konger, der agtede Folkets Frihed og vilde dets Vel; takke ham, fordi han gav disse Konger forstandige, retsindige, sin Konge og sit Fædreland trofast hengivne Mænd til Raadgivere; takke Ham, som har styrket paa Legeme og Sjæl dem, som her have virket, Ham, som har tændt Sandhedens Lys i Sjælen, og lagt Frimodighed i Hjertet, Ham, som har velsignet deres
90 Gjerning, deres Bestræbelser og ladet deres Beslutninger blive til Gavn for vort Land, takke Ham, den store Bygmester, fordi han har bygget med dem, som arbeidede, ja, Ære være Dig, vor Gud, du Fader i Himmelen!

Og nu, tillade nu, I yngre Brødre, at jeg i denne Stund vender nogle Ord til de
95 ældre Kamerater. Det var i vor Mandoms bedste Alder, vi traadte herind, nu bære Flere af os graa Haar, og de Aar komme, om hvilket Mennesket pleier at sige: de behage mig ikke. Vi traadte herind med Mod og Lyst, med store Forventninger og med store Planer maaske, og nu siger jeg til Eder, I ældre Medbrødre, I, der ligesom jeg have siddet saa mangen Gang her, ja, der er dem,
100 som traadte herind for 33 Aar siden, jeg siger til Eder, kunne I ligegyldige forlade denne Sal, - jeg gjør det med Vemod, - denne simple, prunkløse, bramfrie Sal. O! Gud give, at vor Færd maa have været saaledes, ja Gud, give, at enhver Thingmands Færd maatte være bramfri; kunne vi uden alvorlige Tanker forlade denne Sal? Du har siddet her, Broder, saa mangen Gang; saa spørg da dig
105 selv: hvad har jeg udrettet disse mange Gange? O! mine Venner, der er dem

iblandt os, som have udrettet Meget, saare Meget, og naar de have det, saa siger jeg: Giver Gud Æren; de have ikke gjort det alene, fordi Gud gav dem 10 Talenter, men fordi de brugte disse Talenter vel; og om vi Andre ikke have
110 kunnet udrette saa Meget, vi som fik 5, ja maaske kun 1 Talent. O! maatte vi forlade denne Sal med den Bevidsthed, at vor Hensigt var god; vi saa ikke til os selv, men til vort kjære Fædreland; vi toge ikke Thingkaldet let, vi kom ikke her for at vederkvæge os, for at hvile os eller fornøie os, men for at arbeide. Ja, maatte vi forlade denne Sal med denne Bevidsthed, og naar vi have fundet, at vi
115 have taget feil, at vi have været skrøbelige, saa lader os, som jeg nu bekjender det for Menneskene, bekjende det for Gud, og lader os sige: Tilgiv mig! Tilgiv mig! Mine Brødre, vi skulle flytte fra dette Hus, der er bygget med Hænder, ind i et andet Hus, der ogsaa er bygget med Hænder, saa lad ikke Præsidenten, men Præsten sige til Eder, til sig selv: O, mind dig om, at du skal engang have en stor
120 Flytning, og bed Gud være med dig, at du maa være beredt, naar det heder: "Beskik dit Hus". O, maatte du da have den Tro, den Trøst: Jeg har en Bygning, som er gjort uden Hænder, evigt i Himmelen. Saa reiser Eder da mine Brødre og lader os udbryde: Gud bevare Norge, dets Konstitution og dets Konge!

125

Kilde

Vilhelm Haffner: Stortingets hus. Oslo 1953, s. 88-93.

Emner

Avslutningstale, Storting

130

URI

<https://www.virksommeord.no/tale/tak-og-haeder-til-alle-der-have-virket-i-den-ne-sal>

135

140